

Nyomdatörténeti emlékek házánk múzeumaiban

Dr. Füzesné Hudák Julianna

A gutenbergi felfedezés után hamarosan hazánkban is létesült nyomda (Buda, 1473, Hess András), s a magyar könyvnyomtatás lassan 550 éves. Bár Magyarországon nincs országos gyűjtőkörű nyomdatörténeti múzeum, de a magyar nyomdászat emlékanyaga különféle gyűjteményekben megtalálható. Vannak ismertebb és a köztudatban kevésbé ismert gyűjtemények. Sok esetben egy-egy város nyomdatörténeti emlékanyaga több helyen található. A történeti iratanyag a városi, megyei vagy a fővárosi levéltárakban kutatható, a fennmaradt tárgyi emlékek a nyomdákban készült kiadványokkal együtt múzeumokba kerültek, és a nyomdatermékek klasszikus gyűjtőhelyei a könyvtárak. Gondoljunk csak a nemzeti könyvtárunkra, vagy más könyvtárak helytörténeti vagy különgyűjteményeire, ahol sok érdekességet találhatunk például a helyi érdekeltsgű nyomdák történetével, működésével kapcsolatban. Előfordul, hogy csak az adott nyomda által készített kiadványok maradtak fenn, így csak azokból következtethetünk és ismerhetjük meg a nyomda betű- és díszítőanyag-készletét.

Egy-egy település nyomdájának vagy híressé vált nyomdászának, könyvkötőjének jubileuma alkal-

mával emlékkiállítások, kiadványok születtek, számos esetben konferenciákat, országos rendezvényeket szerveztek ez alkalomból.

A Magyar Grafika jubileuma alkalmából a múzeumokat vettük górcső alá, azt szeretnénk bemutatni, hogy hol, milyen nyomdatörténeti emlékanyagot őriznek. A bemutatás messze nem teljes, de úgy véljük, a maga nemében mégis hasznos lesz ez az olvasmány. A „leltár” sok mindent elárul: nyomdászok, könyvkötők életútja tárul fel, képet kaphatunk a fennmaradt technikai eszközökről, és irodalmat a további kutatásokhoz. A tanulmányok az alábbi szempontok figyelembevételével készültek: a múzeum, gyűjtemény neve és elérhetősége után következik az adott intézményben őrzött emlékanyag bemutatása, rövid leírása, a tárgyakhoz köthető személyes vonatkozásokkal, érdekességekkel. A téma iránt érdeklődőket irodalomjegyzék segíti.

Itt köszönjük meg a múzeumok munkatársainak munkáját, akik válaszoltak felhívásunkra és számba vették, röviden leírták, bemutatták az általuk szakszerűen kezelt gyűjtemények nyomdai vonatkozású darabjait.